

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 17/2023. (VIII. 3.) AB HATÁROZATA

a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Horváth Attila, dr. Juhász Imre, dr. Márki Zoltán és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Horváth Attila, dr. Juhász Imre és dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 75/C. § (3) bekezdése az alábbi szöveggel marad hatályban:

„A bűnügyi nyilvántartó szerv megfelelő technikai és szervezési intézkedések alkalmazásával biztosítja, hogy a felületen

a) a 75/B. § (1) bekezdése szerint megismerhető adatokról szöveges másolat ne legyen készíthető, valamint

b) a 75/B. § (1) bekezdés a) pont *ad*) alpontja szerint megismerhető adat – különösen vízjelezéssel vagy más hatékonynak tekinthető adatrejtési intézkedéssel – olyan módon jelenjen meg, hogy abból a (2) bekezdés szerint tilalmazott felhasználás esetén egyértelműen megállapítható legyen az a körülmény, hogy az adat a felületről származik.”

2. Az Alkotmánybíróság a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 75/B. § (2) bekezdés *b*) pontja, valamint 75/B. § (3) bekezdés *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (*dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd*) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: *Abtv.*) 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasszal kérte a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: *Bnytv.*) 75/B. § (2) bekezdés *c*) pontja, 75/B. § (3) bekezdése és 75/C. § (3) bekezdése egyes szövegrészeinek a megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó 2011. júliusában szabadult jogerős szabadságvesztés miatt kiszabott büntetéséből, más eljárás nem folyt és nem folyik ellene, büntetlen előéletűnek minősülő személy.
- [3] A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: *Módtv.*) 2022. február 1-jei hatállyal új rendelkezésekkel egészítette ki a *Bnytv.-t.* Az indítványozó előadta, hogy a módosítás következtében olyan hátrányos rendelkezések hatálya alá került, amelyek sem elítélésekor, sem szabadulásakor nem voltak

- hatályban, és amelyek következményeivel az elmúlt 11 évben nem kellett számolnia. Az indítványozó szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére visszavezethető, visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik, hogy a korábbi elítéléséhez új jogkövetkezmény társul, nevezetesen, hogy az elítélés tényéről széles kör is értesülhet.
- [4] Az indítványozó úgy véli, hogy a Bnytv. bizonytalan fogalmazási módja az Alaptörvény II. és VI. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogait sérti. Az Alkotmánybíróság gyakorlatát felidézve hivatkozott arra, hogy az emberi méltóság szoros összefüggésben van a rehabilitáció lehetőségével, továbbá, hogy a magán- és családi életét jelentősen sérti, hogy korábbi elítéléséről a Bnytv. új szabályai szerint lehet tudomást szerezni.
- [5] Előadta, hogy a „lehetséges” és „feltehetőleg” kifejezések jogilag nem definiálható fogalmak, azok legfeljebb következmények nélküli elvárások meghatározására alkalmasak. A személyes adatok Alaptörvényből következő védelme megköveteli annak pontos rögzítését, hogy mikor és mely szervek, személyek ismerhetnek meg különösen is érzékeny személyes adatokat.
- [6] 2. Az eljárás során az Alkotmánybíróság megkereste az igazságügyi minisztert és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) elnökét. A NAIH elnöke szerint a Bnytv. 75/B. § (3) bekezdésében rögzített „feltehetően szükséges” fordulat azt jelenti, hogy a nyilvántartásba való felvételt kezdeményezőnek a szubjektumában jelenik meg a rögzítés szükségessége, de ezt a feltételezést alá kell hogy támasszák külső körülmények. A NAIH elnökének értelmezésében a feltehetően szükséges fordulat azt jelenti, hogy „az összes körülmény ismeretében a kezdeményező jogosan teszi fel, hogy a gyermekhez közel került, vele gyakori kapcsolatot tartó felnőtt, akinek a gyermek valamennyire kiszolgáltatót, ha valóban elkövette a törvényben felsorolt bűncselekmények valamelyikét, akkor veszélyt jelent a gyermek testi és lelki egészséges nevelkedésére”. A NAIH elnöke hozzátette, hogy ez a fordulat nem jelenti azt, hogy ne lehetne később ellenőrizni, hogy a szükségesség feltételezése a körülmények alapján jogos volt-e.
- [7] A Bnytv. 75/C. § (3) bekezdésében rögzített követelmény, miszerint a lehetséges mértékben kell biztosítani az adatok védelmét, nem korlátozza a nyilvántartó szerv felelősségét, csupán annyit jelent, hogy a nyilvántartó szerv nem köteles lehetetlen mértékű intézkedések végrehajtására.
- [8] Az igazságügyi miniszter a megkeresésre adott válaszban kiemelte, hogy a jogalkotó nem egy új nyilvántartást hozott létre, és új nyilvántartási időket sem keletkeztetett, így a megismerhetővé tehető adatok a mentesülés időpontjára nincsenek kihatással. A Bnytv. új rendelkezései így a miniszter álláspontja szerint nem kapcsolnak olyan jogkövetkezményeket a korábbi elítéléshez, amelyek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütköznenek.
- [9] A miniszteri válasz szerint az adat megismerésének szükségességét az adatigénylőnek kell megalapoznia, ugyanakkor e szubjektív megítélés kiegészül azon objektív elemmel, amely alapján az adatigénylés csak akkor jogszerű, ha az adat más módon történő megismerhetősége egyébként aránytalan nehézséggel járna.
- [10] Ezen túlmenően a miniszter tájékoztatást adott a Bnytv.-ben szereplő adatok informatikai biztonságáról.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

- [12] 2. A Bnytv. vonatkozó 2022. február 1-je óta hatályos rendelkezése:

„75/B. § (1) A bünyügyi nyilvántartó szerv a gyermekek védelmének biztosítása, a gyermekek sérelmére vagy kihatásával elkövetett nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekmények megelőzése céljából a gyermekekkel közvetlen kapcsolatba kerülő személyek ellenőrzése érdekében, a (2)–(3) bekezdésben és a 75/C. §-ban meghatározott feltételekkel, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános sza-

bályairól szóló törvény szerinti, a Kormány által kötelezően biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatással történő azonosítással igénybe vehető elektronikus felület (a továbbiakban: felület) útján megismerhetővé teszi az érintettre vonatkozó,

a) a 4. § (2) bekezdés

aa) a) pont aa) alpontja szerinti adatot,

ab) a) pont ad) alpontja szerinti születési idő adatból képzett, a születési évre vonatkozó adatot,

ac) a) pont ai) alpontja szerinti lakcímadatból a nyilvántartott település nevét, fővárosi lakcím esetén a kerület megnevezését is,

ad) b) pontja szerint a legutoljára készített azon arcképmást, amelyet az érintettől szemből készítettek,

b) a 11. § (1) bekezdés

ba) c) pont ca) és cb) alpontja szerinti adatot,

bb) c) pont cd) alpontja szerinti adatok közül a bűncselekmény elkövetésének idejét,

bc) d) pontja szerinti adatok közül a határozat jogerőre emelkedésének napjára vonatkozó adatot,

bd) k) pont kc) alpontja szerinti adatok közül a külföldi bíróság által hozott határozat jogerőre emelkedésének napját,

c) a 16. § (1) bekezdés

ca) c) pont ca) és cb) alpontja szerinti adatot,

cb) c) pont cd) alpontja szerinti adatok közül a bűncselekmény elkövetésének idejét,

cc) e) pontja szerinti adatok közül a határozat jogerőre emelkedésének napjára vonatkozó adatot,

cd) j) pont jc) alpontja szerinti adatok közül a külföldi bíróság által hozott határozat jogerőre emelkedésének napját.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott adatok kizárólag akkor tehetők megismerhetővé, ha

a) az érintett a bűncselekményt nem fiatalkorúként követte el, vagy a Be. 678. § (3) bekezdésében meghatározott esetben a nyilvántartás szerint – a 4. § (2) bekezdés a) pont ad) alpontja és a 11. § (1) bekezdés

c) pont cd) alpontja, illetve a 16. § (1) bekezdés c) pont cd) alpontja szerinti adatokból – megállapítható, hogy a bűncselekményt tizennyolcadik életévének betöltése után követte el,

b) azok

ba) a 2013. június 30-ig hatályban volt erőszakos közösülés [1978. évi IV. törvény 197. § (2) bekezdés a) pont,

(3) bekezdés], szemérem elleni erőszak [1978. évi IV. törvény 198. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés],

megrontás (1978. évi IV. törvény 201–202/A. §), tiltott pornográf felvétellel visszaélés (1978. évi IV. törvény

204. §), üzletszerű kéjelgés elősegítése [1978. évi IV. törvény 205. § (3) bekezdés a) pont], szexuális kényszerítés

[Btk. 196. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés], szexuális erőszak [Btk. 197. § (2) bekezdés, (3) bekezdés a) pont,

(4) bekezdés, (4a) bekezdés], szexuális visszaélés (Btk. 198. §), kerítés [Btk. 200. § (2) bekezdés, (3a) bekezdés

b) pont, (4) bekezdés a) pont], prostitúció elősegítése [Btk. 201. § 2020. június 30-ig hatályban volt (1) bekezdés

c) pont, (2) bekezdés, (4) bekezdés b) pont], gyermekprostitúció kihasználása (Btk. 203. §), gyermekpornográfia

(Btk. 204–204/A. §), szemérem sértés [Btk. 205. § (2) bekezdés] elkövetéséhez kapcsolódnak, vagy

bb) az érintett Btk. 52. § (3) bekezdése szerinti végleges hatályú foglalkozástól eltiltásához kapcsolódnak, és

c) az érintett emiatt a büntettesek nyilvántartásában vagy a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában szerepel, legfeljebb azonban a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásába való felvételétől számított tizenkét évig.

(3) Az érintettre vonatkozó adat megismerhetővé tétele a felületen akkor kezdeményezhető, ha

a) a kezdeményező olyan nagykorú személy, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy

aa) hozzátartozója, vagy

ab) nevelését, felügyeletét vagy gondozását látja el

(a továbbiakban együtt: az érintett adatainak megismerésére jogosult személy);

b) az érintett adatainak megismerésére jogosult személy megítélése szerint az adatok megismerése az (1) bekezdésben meghatározott célból feltehetően szükséges, és az erre vonatkozó adat más módon történő megismerése egyébként aránytalan nehézséggel járna, és

c) az érintett adatainak megismerésére jogosult személy

ca) az adatmegismerés szükségességének b) pont szerinti feltételei fennállásáról nyilatkozik, valamint

cb) megjelöli azon személy családi és utónevét, akire az adatmegismerési igény vonatkozik.

75/C. § (1) Több találat esetén valamennyi érintett 75/B. § (1) bekezdés a) pont ac) és ad) alpontjában

meghatározott adatait kell megismerhetővé tenni. A 75/B. § (1) bekezdésében meghatározott további adatok csak az érintett adatainak megismerésére jogosult személy által a gyermekkel közvetlen kapcsolatba kerülő

személyként azonosított érintett vonatkozásában ismerhetők meg.

(2) A felületen keresztül megismert adatokat az érintett adatainak megismerésére jogosult személy köteles bizalmasan kezelni, azok kizárólag a 75/B. § (1) bekezdésében meghatározott célból használhatóak fel, és tehetők harmadik személy számára megismerhetővé. A felületen keresztül megismert adatokról másolat – így különösen képernyőfotó, kivonat vagy más összefoglaló – nem készíthető, továbbá azokat tilos nyilvánosságra hozni, sokszorosítani, nyilvántartásba rendezni vagy adatbázisba foglalni.

(3) A bünyügyi nyilvántartó szerv megfelelő technikai és szervezési intézkedések alkalmazásával – a lehetséges mértékben – biztosítja, hogy a felületen

a) a 75/B. § (1) bekezdése szerint megismerhető adatokról szöveges másolat ne legyen készíthető, valamint
b) a 75/B. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerint megismerhető adat – különösen vízjelezéssel vagy más hatékonyan tekinthető adatrejtési intézkedéssel – olyan módon jelenjen meg, hogy abból a (2) bekezdés szerint tilalmazott felhasználás esetén egyértelműen megállapítható legyen az a körülmény, hogy az adat a felületről származik.”

III.

- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcva napon belül lehet írásban benyújtani. A Módtv. által bevezetett módosítás 2022. február 1. napján lépett hatályba, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 1. napján – határidőben – küldte meg az Alkotmánybíróságnak. Az indítványozó a megsemmisítésre vonatkozóan határozott kérelemmel élt.
- [15] 2. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő törvényi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó indokát adta az eljárás megindításának, kifejtette az Alaptörvényben foglalt és az indítványban felhívott jogok sérelmének a lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], indokolta továbbá azt is, hogy a támadott törvényi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény általa felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott törvényi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [16] Az indítványozó az érintettségét a büntetvégrehajtási intézet által kiállított értesítéssel igazolta. Tekintettel arra, hogy olyan bűncselekmény miatt is elítélték, amely csak kiskorú sérelmére követhető el (tiltott pornográf felvétellel visszaélés), így a Bnytv. kifogásolt rendelkezései szerinti nyilvántartásban az érintett biztosan szerepel. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozóra nézve a Bnytv. kifogásolt rendelkezései közvetlenül hatályosultak; az indítványozó a Bnytv. 75/B. §-a szerinti nyilvántartásban a törvény erejénél fogva szerepel, jogorvoslati lehetőség nem áll a rendelkezésére.
- [17] 3. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikkére, azzal összefüggésben, hogy a Bnytv. 75/B. §-a szerinti nyilvántartás visszaható hatályú joghátrányt jelent az érintett számára. A Bnytv. 75/B. § (3) bekezdés b) pontjával és 75/C. § (3) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó az Alaptörvény II. és VI. cikkének sérelmét állította.
- [18] Az Alkotmánybíróság gyakorlata csak kivételes esetekben teszi lehetővé, hogy az indítványozó az Alaptörvény B) cikkére alkotmányjogi panaszt alapítson. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmát azonban elismeri olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható (elsőként: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]). Az indítványozó részletesen indokolást adott arra nézve, hogy a szabályozás miatt ütközik a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába, illetve milyen összefüggésben áll az emberi méltósággal és a magán- és családi élethez való joggal.
- [19] Az alkotmányjogi panaszban felvetett probléma – a korábbi elítéléshez kötődő új jogkövetkezmények alkotmányossági megítélése – szoros kapcsolatban áll az indítványban felhívott jogokkal, és így alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül.

- [20] Az Alkotmánybíróság ezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz törvényben előírt feltételei fennállnak, ezért – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve – érdemben bírálta el.

IV.

- [21] Az indítvány részben megalapozott.
- [22] 1. Az indítványban foglaltak szerint, a Bnytv. 75/B. §-ában rögzített nyilvántartásra vonatkozó szabályozás visszaható hatályú, így az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy e rendelkezés megfelel-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből származó követelményeknek.
- [23] A Bnytv. Módtv.-vel bevezetett rendelkezése olyan nyilvántartást hozott létre, amely gyermekeket sértő, nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövető személyek személyes adatait, illetve a bűncselekmény elkövetésével és az elítéléssel kapcsolatos adatokat tartalmazza. A Módtv. indokolása szerint a rendelkezés „célja olyan új adatigénylési lehetőség biztosítása, amely lehetővé teszi a hozzátartozók, valamint a gyermek nevelését, felügyeletét, gondozását ellátó személyek számára, hogy a gyermek érdekeinek védelmében a gyermekkel közvetlenül kapcsolatba kerülő személyek (pl. iskolai dolgozók, bébiszitterek, edzők) tekintetében ellenőrizni tudják, hogy korábban elítélték-e gyermek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmény miatt”.
- [24] A nyilvántartásban történő rögzítés egyértelműen érinti az érintett magánszféráját, tekintve, hogy a rögzítést követően különösen érzékeny adatok mások számára hozzáférhetővé válnak. Az indítvány azonban nem tartalmazott határozott kérelmet a Bnytv. 75/B. §-a egészének megsemmisítésére, így az Alkotmánybíróságnak az alapjog-korlátozás szükségességét és arányosságát nem kellett vizsgálnia. Az indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak csupán arra kellett választ adnia, hogy a rendelkezés sérti-e a visszaható hatály tilalmát, azaz tartalmaz-e olyan büntető rendelkezést, amellyel az érintettnek az elítéléskor nem kellett számolnia.
- [25] A 8/2015. (IV. 17.) AB határozat rámutatott, hogy „a mentesítés célja a törvény szerint nem más, mint a büntetett előélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények érvényesülésének időbeni korlátozása. Beálltát követően a rehabilitált személy nem tartozik számon adni azon elítéléséről, amelyre nézve mentesítésben részesült. A törvényi mentesítés jelöli ki a hátrányos jogkövetkezmények érvényesülésének végső pontját” (Indokolás [48]). A bűncselekmények elkövetőit akármilyen szempontból rögzítő nyilvántartás így joghátránynak tekinthető, amellyel kapcsolatban vizsgálni kell, hogy az Alaptörvény B) cikkéből következő feltételek fennállnak-e.
- [26] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető a hátrányos visszaható hatályú jogalkotás tilalma. Ennek tartalmát a 10/2018. (VII. 18.) AB határozat a következőképpen összegezte: „Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek, továbbá a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65–66; 38/2012. AB határozat, Indokolás [84]}. A jogbiztonság teremti meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye feloleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az Alkotmánybíróság szerint valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőlegesen történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324–325; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ez utóbbi esetben a szabály a hatálybalépését megelőző eseményhez, tényhez fűz új, a korábban hatályos szabályhoz képest eltérő jogkövetkezményt, aminek következtében felmerülhet a visszaható hatály sérelme. Visszaható hatályról beszélünk továbbá akkor is, ha az új szabály a hatálybalépését megelőzően keletkezett, annak időpontjában fennálló tényállás jogkövetkezményét a régítől eltérően határozza meg.” (Indokolás [49]–[51]) {Megerősítőleg idézi: 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [49]; 3003/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [48]}
- [27] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése a fentiek szerint elsősorban és alapvetően a már létrejött – és adott esetben le is zárt – jogviszonyok utólagos, visszamenőleges hatályú, hátrányos megváltoztatásával szemben nyújt védelmet (valódi visszaható hatály). Emellett a jogbiztonság a múltban keletkezett, de le nem zárt, ún.

- fennálló vagy tartós jogviszonyokba való azonnali vagy a jövőre nézve történő beavatkozásnak is alkotmányos korlátokat szab {kvázi visszaható hatály; vesd össze: 3003/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [50]–[54]; 3224/2019. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [59]; 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [113]–[115]}. A leglényegesebb különbség abban áll, hogy a múltban létrejött jogviszonyok utólag történő megváltoztatása nem igazolható alkotmányosan. Ehhez képest tartós jogviszonyok esetében – hasonlóan a jogalkotói ígérvényekhez – a jogalkotói beavatkozás határát a szerzett jogok védelme és a bizalomvédelem követelménye jelöli ki. E körben – a beláthatóság és a tervezhetőség miatt – a rövid és/vagy a határozott időre szóló jogviszonyok és ígérvények élveznek magasabb szintű védelmet. Ezzel szemben a hosszú távra szóló és határozatlan idejű jogviszonyok esetében a – kellő felkészülési időt biztosító – jogalkotói beavatkozás a körülmények változására tekintettel alkotmányos szempontból általában elfogadhatóbb, de legalábbis nem teljesen kizárt. A jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni, a vizsgálat esetről esetre való mérlegelést igényel.
- [28] Ehhez kapcsolódó – de az anyagi visszaható hatály eldöntése szempontjából nem minden esetben döntő – kérdés a jogalkotás technikája, a szóban forgó norma hatálybalépésének módja. Ha ugyanis a hátrányos rendelkezést visszamenőlegesen léptették hatályba, az alaptörvény-ellenesség kétségkívül fennáll (eljárási visszamenőleges hatály), az azonnali vagy jövőbeni hatálybalépés viszont nem zárja ki annak megállapíthatóságát, hogy anyagi értelemben ennek ellenére mégis visszamenőleges hatályú jogalkotásról van szó.
- [29] A 8/2022. (V. 25.) AB határozat összegzése szerint „visszaható hatályúnak állított jogalkotás esetében az alkotmányossági vizsgálatot sorrendben a következő kérdések mentén kell elvégezni. Elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a korábbihoz képest hátrányos-e a támadott szabály. Amennyiben nem, *ad malam partem* visszaható hatályú jogalkotás *per definitonem* nem állhat fenn. Amennyiben a norma hátrányos, akkor másodlagosan vizsgálendő, hogy az előírás hatályba léptetése visszamenőlegesen történt-e. Igenlő válasz esetében a szabályozás alaptörvény-ellenes. Ha a hatályba léptetés nem visszamenőleges, harmadlagosan azt kell megvizsgálni, hogy a rendelkezés ettől függetlenül utólag, visszamenőlegesen megváltoztatja-e a múltban létrejött – esetleg már le is zárt – jogviszonyok megítélését. Ez ugyanis a visszamenőleges hatályba léptetéshez hasonlóan valódi visszaható hatályú jogalkotást jelent, és alaptörvény-ellenes. Ezzel szemben amennyiben a norma a múltban keletkezett tartós jogviszonyokat kizárólag a jövőre nézve módosítja (azonnali vagy kvázi visszaható hatály), és a beavatkozásnak alkotmányosként elfogadható indoka van, az adott esetben alkotmányos lehet” (Indokolás [19]).
- [30] 2. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt vizsgálta, hogy az érintettre nézve hátrányosabb szabály jött-e létre.
- [31] Az indítványozó úgy véli, hogy a Bnyt. 75/B. §-a szerinti nyilvántartás következtében „a negatív előéletre vonatkozó igénylés, a büntető anyagi jogi mentesülést követően is [...] még 12 évvel meghosszabbodik”. A Bnyt. 75/B. § (2) bekezdés c) pontja rögzíti, hogy az érintett mennyi ideig szerepel a nyilvántartásban. E rendelkezés értelmében az adatrögzítés addig tart, amíg „az érintett [...] a büntettesek nyilvántartásában vagy a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában szerepel, legfeljebb azonban a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásába való felvételétől számított tizenkét évig”.
- [32] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint e szabályból nem következik az indítványozó feltételezése, miszerint a mentesülést követő tizenkét évig tartalmazná a nyilvántartás az adatait. A Bnyt. a tizenkét évet mint felső korlátot határozza meg, azaz ha a mentesülési idő ennél hosszabb, a nyilvántartásban akkor sem szerepelhet az érintett tizenkét év után. A mondat első felének szövegszerű értelmezéséből ugyanakkor az következik, hogy a Bnyt. 75/B. §-a szerinti nyilvántartásban csak addig szerepelhet az érintett, amíg a büntettesek nyilvántartásában vagy a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásában szerepel. *A contrario*, ha az érintett e nyilvántartásokban már nem szerepel, akkor a Bnyt. 75/B. §-a szerinti nyilvántartásból is törölni kell, függetlenül attól, hogy eltelt-e a tizenkét év, vagy sem.
- [33] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Bnyt. 75/B. § (2) bekezdés b) pontja nem sérti az Alaptörvény B) cikkét, ezért az indítványt e vonatkozásban elutasította.
- [34] 3. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a Bnyt. 75/C. § (3) bekezdésében szereplő „– a lehetséges mértékben –” közbevetés relativizálja az adatbiztonság követelményét.
- [35] A Bnyt. 75/B. §-ával létrehozott nyilvántartás a következő alkotmányos kollíziót veti fel. A nyilvántartással az abban szereplő érintett bűnügyi személyes adata hozzáférhetővé válik, amely már önmagában stigmatizáló

hatású, amelyet tovább súlyosít, hogy ez az adat gyermek sérelmére elkövetett nemi bűncselekményre vonatkozik, úgy, hogy a cselekményért járó büntetést az érintett már kitöltötte. A nyilvántartás közvetlenül érinti az abban szereplő személy magánszféráját és emberi méltóságát, közvetve pedig kihathat elhelyezkedésére, reszocializációjára. Erre tekintettel az érintett adatvédelmi igénye közvetlen összefüggésbe hozható az Alaptörvény II. és VI. cikkével.

- [36] A másik oldalról a szülőknek, gondviselőknek, gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményeknek, vállalkozásoknak jogos érdekükben áll tudni, hogy milyen háttere van azoknak, akikre gyermekeket bízunk. Sőt akár büntetőjogi felelősségük is lehet abban, hogy kellő gondossággal választják-e meg a gyermekek gondozóit. Az egyéni jogosultságon túlmenően az állam az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdéséből következő intézményvédelmi kötelezettsége is az, hogy minimalizálja a gyermek sérelmének a kockázatát. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése kiemeli, hogy Magyarország külön intézkedéssel védi – mások mellett – a gyermekeket.
- [37] A vizsgálat tárgyává tett nyilvántartás korlátozza az érintett Alaptörvény VI. cikkében rögzített jogosultságait. Az Alkotmánybíróság korábban rámutatott, hogy „az információs önrendelkezési jog gyakorlásának [...] alapvető garanciája az adattovábbítás és az adatok nyilvánosságra hozásának korlátozása” {3171/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ha a törvényhozó úgy dönt, hogy legitim okból korlátozza egyes személyek magánszféráját, akkor köteles is olyan garanciák megalkotására, amelyek biztosítják, hogy a személyes adatokat csak a törvényben meghatározott személyek ismerhetik meg, és csak olyan okból és ideig, amit törvény előír. Az adatbiztonság követelménye, azaz az illetéktelen személyek hozzáféréseinek ellehetetlenítése egyenesen következik az Alaptörvény VI. cikkéből.
- [38] Osztja az Alkotmánybíróság a NAIH elnökének állásfoglalását: az adatkezelőnek objektív felelőssége kell legyen a nyilvántartásban szereplő adatok integritásáért. Figyelemmel különösen arra, hogy a nyilvántartáshoz való illetéktelen hozzáférés jelentős mértékű és helyrehozhatatlan érdeksérelemmel járna, az adatkezelőt nem vezethetik költséghatékonysági szempontok az adatok biztonságának megteremtésében.
- [39] A Bnytv. kifogásolt rendelkezése szerint a bűnügyi nyilvántartó szerv mint adatkezelő a lehetséges mértékben biztosítja, hogy az adatokról ne legyen másolat készíthető, továbbá, hogy egyértelműen megállapítható legyen, hogy az adat a felületről származik. Az adatbiztonság megvalósítása nem relativizálható. A személyes adat és ezen keresztül a magánszférához való jog Bnytv. szerinti súlyú korlátozása csak akkor alkotmányos, ha az adatkezelőt objektív felelősség terheli; felelős minden olyan incidensért, amely az adatok nem megfelelő kezeléséből, illetéktelen személy számára történő hozzáférésekből keletkezett. Az adatkezelő nem hivatkozhat arra, hogy az adatok megfelelő védelmére nem volt lehetősége. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a Bnytv. 75/C. § (3) bekezdésében szereplő „– a lehetséges mértékben –” fordulatot megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a megsemmisítésből nem következik az információbiztonsági szabályok változása, csupán az, hogy az információbiztonság esetleges sérelméért kit terhel felelősség, illetve ki viseli a sérelem kockázatát.

V.

- [40] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a Bnytv. 75/B. § (3) bekezdés *b)* pontja sérti a személyes adatok védelméhez való jogot, mert az érintett adatainak megismerésére jogosult személy feltételezésétől teszi függővé, hogy megismerheti-e az érintett adatát. Az indítványozó álláspontja szerint a személyes adatához való hozzáférés súlyos sérelmet jelent, amelynek nem elégséges garanciája, hogy ez más számára „feltehetően szükséges”.
- [41] Az előzőekben az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a Bnytv. 75/B. §-a szerinti nyilvántartás korlátozza az abban szereplő érintett magánszféráját, az Alaptörvény XVI. cikkéből következő intézményvédelmi kötelezettség olyan legitim cél, amely lehetővé teszi a gyermek sérelmére nemi bűncselekményt elkövetett személy személyes adatainak, magánszférájának korlátozását. E korlátozás szükségességét az mutatja, hogy a nyilvántartás hiányában a hozzáférést kérő nem jut információhoz az érintett háttéréről.
- [42] Mindezek mellett a korlátozás csak akkor felel meg az Alaptörvény VI. cikkének, ha az arányosság kritériumát is teljesíti. Figyelembe véve, hogy a korlátozás milyen súlyú beavatkozás az érintett magánszférájába, a hozzáféréshez való jogosultság pusztán feltételezése nem adhat alapot az érintett bűnügyi személyes adatainak a felfedésére. A NAIH elnökével egyezően az Alkotmánybíróság úgy véli, objektív és ellenőrizhető oka kell legyen annak, hogy az érintett személyes adata más számára megismerhetővé válik. A pusztán információs érdek, a gyermekekkel való kapcsolatra történő általános hivatkozás nem szolgálhat alkotmányosan alapot az érintett magánszférájának ilyen súlyú korlátozásához.

- [43] Az Alkotmánybíróság nem osztja az indítványozó álláspontját abban, hogy a Bnytv. 75/B. § (3) bekezdése a megismerésre jogosult szubjektív értékelésétől tenné függővé az információ megszerzését. Az ott szereplő „feltehetően szükséges” – a szabályozás kontextusát figyelembe véve – nem jelenti, alkotmányosan nem jellemezhető azt, hogy a megismerésre jogosult személy spekulációján alapulna az Alaptörvény VI. cikkének a korlátozása. Ellenkezőleg, a nyilvántartásban szereplő adat akkor tehető megismerhetővé, ha a törvényi feltételek fennállnak, azaz a korlátozás szükségességét objektív és ellenőrizhető külső körülmények támasztják alá.
- [44] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az e szövegrészt támadó indítványt elutasította.

VI.

- [45] Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [46] Megszavaztam a rendelkező rész 2. pontjában foglalt, a Bnytv. 75/B. § (2) bekezdés *b*) pontját, illetve (3) bekezdés *b*) pontját érintő elutasítást, ugyanakkor a határozat vonatkozó indokolását hiányosnak tartom.
- [47] Véleményem szerint a tervezet indokolása az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és VI. cikkét formalista módon, az R) cikk (3) bekezdése által felhívott Nemzeti hitvallást figyelmen kívül hagyva értelmezi.
- [48] Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésének kötelező értelmezési szabálya szerint az Alaptörvény rendelkezéseit – így a B) cikk (1) bekezdését és a VI. cikk (1) bekezdését is – a Nemzeti hitvallással összhangban kell értelmezni.
- [49] A Nemzeti hitvallás ún. „szabadság”-klauzulája szerint „[V]alljuk, hogy az egyéni szabadság csak másokkal együttműködve bontakozhat ki.” Véleményem szerint az alkotmányjogi érvelésben az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján kötelezően figyelembe veendő Nemzeti hitvallás idézett „szabadság”-klauzulája adott esetben – nem parttalanul, hanem a konkrét ügy releváns tényeihez és körülményeihez igazodó részletes indokolás mentén – eredményezhet olyan következtetést, amely az egyéni alapjogvédelmi szint csökkenéséhez vezethet.
- [50] Mindez a jelen ügyre vonatkoztatva azt jelenti, hogy a pedofil bűnelkövetők személyes adatainak védelme nem helyezhető az ártatlan, önmagukat megvédeni képtelen gyermekek védelme elé. A pedofil bűnelkövetők adatvédelme és a gyermekvédelem közötti mérlegelés során egyértelműen a gyermekvédelemnek kell elsőbbséget élveznie, amelyet nem szoríthat háttérbe a pedofil bűnelkövetők magánszférához való joga.

- [51] Hangsúlyozandó, hogy alapvető társadalmi, gyermekvédelmi érdek szól amellet, hogy pedofil bűnelkövetők (mentesüléstől függetlenül) ne dolgozhassanak gyermekek közelében, velük közvetlen kapcsolatba ne kerüljenek, hiszen ha az illető a korábbi elítélése hatására további bűncselekmény elkövetésétől tartózkodna is, a gyermekek számára súlyos traumát okozhat az is, ha csak „úgy” néznek rájuk, vagy akár verbálisan inzultálják őket. Ezen túlmenően köztudomású tény, hogy a gyermekkorban elszenvedett traumák az érintett egész életére kihatnak.
- [52] Következésképpen a jelen esetben alapvető társadalmi, gyermekvédelmi érdek fűződik ahhoz, hogy a gyermekeket nevelő, gondozó intézmények dolgozói, illetve az érintett gyermek hozzátartozói adattovábbítást kérhessenek a bűnügyi nyilvántartásból pedofil bűnelkövetők „lekérdezése” útján, akár a mentesítési idő lejártát követően is.
- [53] Amennyiben a „lekérdezés” a gyakorlatban bürokratikus elnehezül, végső soron a gyermekek szenvednek olyan súlyos érdeksérelmet és kárt, amely utóbb helyrehozhatatlan.
- [54] Kiemelendő az is, hogy a „pedofil-nyilvántartás” nem az internetre kitett, bárki által szabadon megismerhető dokumentum, hanem a jogszabály által szűken meghatározott személyi kör által kezdeményezhető célzott adatkérési forma.
- [55] Következésképpen sommásnak és pontatlannak tartom a határozat azon okfejtését, amely szerint „[A] pusztán információs érdek, a gyermekekkel való kapcsolatra történő általános hivatkozás nem szolgálhat alkotmányosan alapot az érintett magánszférájának ilyen súlyú korlátozásához.”
- [56] Határozott álláspontom szerint a megismerhetővé tétel jogintézményének az ártatlan, védtelen gyermekek mindenek felett álló érdekét szem előtt tartva, a pedofil bűnelkövetők magánszférájának korlátozása árán kell érvényt szerezni. A pedofil bűnelkövetők egyéni szabadsága ugyanis nem eredményezheti azt, hogy az önmagukat megvédeni nem képes gyermekek jogai és érdekei sérüljenek. Ennek oka, hogy a pedofil bűnelkövetők esetében a büntetésük letöltése, sőt akár a mentesítési idő eltelte sem jelent garanciát arra, hogy ezen hajlamukból „kigyógyultak”.
- [57] Kiemelendő, hogy a megismerhetővé tétel jogintézményének alkalmazása reálisan fel sem merül olyan esetekben, amikor a pedofil bűnelkövető nem kíván olyan munkakört betölteni, amely során gyermekekkel kerülne közvetlen kapcsolatba, így részükről a bűnügyi személyes adatuk megismerése nagyon könnyen kiküszöbölhető, azzal, ha a büntetésük letöltését követően olyan munkakörben helyezkednek el, amely során semmilyen formában nem foglalkoznak gyermekekkel.

Budapest, 2023. június 27.

*Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró*

- [58] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. június 27.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró*

- [59] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. június 27.

*Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [60] A határozat rendelkező részének 2. pontját támogatom.
- [61] Ugyanakkor annak az indokolása egyes elemeivel azonosulni nem tudok.
- [62] A határozat indokolása [42] bekezdése mintegy rejtett alkotmányos követelményként fogalmaz meg sommásan értelmezési elveket.

- [63] Szükséges lett volna a 2. rendelkező részi pont indokolásának a kiegészítése továbbá a [43] bekezdés az „objektív és ellenőrizhető külső körülmények” szövegrésze tekintetében, amennyiben az Alkotmánybíróság a vonatkozó jogszabály rendelkezéseinek az értelmezését kívánná adni. Meggyőződésem szerint viszont a határozat csak az érintett jogszabályra kívánt visszautalni, de ez az általánosság a szövegből nem tükröződik egyértelműen.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

- [64] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [65] 1. A határozatot támogattam, rendelkezéseit és indokolását egyaránt. Ugyanakkor párhuzamosan megemlítem a bűnelkövetésre emlékeztetést biztosító nyilvántartás rendeltetését illető álláspontom indokait [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [66] 2. A határozat rendelkező részének 1. pontja szerinti megsemmisítést – a határozat indokolásában is kifejtett – kodifikációs, megfogalmazási kétségek okán tartottam helyénvalónak. Tekintve, hogy a másolatkészítés tilalma, illetve az eredetiség elvárása vonatkozásában a Bnytv. 75/C. § (2) bekezdése (változatlanul) egyértelművé teszi a visszaélés esetére a felelősség címzettjét, illetve a felelősségviseletét.
- [67] 3. A bűnelkövető megbüntetése iránti igény és a korábbi elítélés megismerése iránti igény egyaránt a társadalom védelme érdekében álló. Azonos töről fakadó, s a büntetőjog lényegét adja, ami részint a büntetés, részint az emlékezés (ami nyilvántartássá szelídült megbélyegzés). Ugyanakkor, amíg mára a büntetés joga helyesen a közösség, a közakarat (törvény) privilégiuma, addig a bűnelkövetésre emlékezés – értelemszerűen – ennél tágabb keretű, s ez így van rendjén.
- [68] Figyelemmel kell lenni arra, hogy a büntetés jogának és az elkövetett bűnre emlékezés lehetőségének szabályozása – bár társadalmi gyökerük azonos – nem feltétlen azonos megfontolásból való. Előbbi esetében az emberi méltóságig visszavezethető ártatlanság védelme (illetve annak megdöntése) olyan igazolási, verifikációs elvárást igényel, amely kapcsán – sok más mellett – a visszaható hatállyal kapcsolatos kedvezés elve a meghatározó.
- [69] 4. Az elkövetett bűnre emlékezés esetében azonban ilyen megfontolásból fakadó elvárás nincs. Az elkövetőnek papírja (végrehajtható okirata) van arról, amit – a közösség ellen – elkövetett. Ennek jelentősége abban áll, hogy az indokolásnak azon részei tekintetében, ami az érintett (elkövető) nyilvántartásban megörökítése (visszakereshetősége) kapcsán „a magánszférához való jog” vonatkozásáról szól, némileg más állásponton vagyok.
- [70] Álláspontom szerint a jogerős elítéléssel szükségképpen együtt jár (a jogerős elítélésből szükségképpen következő, értelemszerűen törvény adta körben) a bűnre emlékezés közösséget megillető joga. Ez nem csupán a büntetőjog belső (szak)logikája, hanem alapvető társadalmi rendeltetése, ezáltal válik teljessé a társadalom védelme.
- [71] Ennek ellenébe adatvédelmi, személyiségvédelmi érvelés, indok nem foghat helyt, perdöntő nem lehet. Ennek igazoltsága az ártatlanság védelmét megdöntő jogerős elítéléssel adott.
- [72] Ehhez képest álláspontom szerint a bűnre emlékezés időtartamának utóbb való meghosszabbítása sem áll a visszaható hatály tilalmának hatálya alatt. Másról van szó, mint az elévülés esetében, ami nem az elkövetés (s jogerős elítélés) megtörténte emlékezés ideje, hanem az elítélést célzó igény futamideje.
- [73] Szükségesnek látom rögzíteni, hogy egy társadalom védelme érdekében álló szabályozás (s ilyen a büntettek nyilvántartása) előtt csak feltétlen szükséges akadályok legyenek.

- [74] Az állam büntetőjogra vonatkozó szabályozásának nem lehet olyan eredménye, ami eleve a felejtést szolgálja, illetve segíti.
- [75] Ettől más kérdés a szabályozás joghatás kiváltására alkalmassága, illetve alapossága. Az emlékezés lehetősége, esélye kapcsán az elkövető kímélete – álláspontom szerint – nem lehet szempont.

Budapest, 2023. június 27.

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró különvéleménye

- [76] Határozottan nem értek egyet a rendelkező rész 1. pontjában foglalt, a Bnytv. 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrésze megsemmisítésével.
- [77] A Bnytv. 75/C. § (3) bekezdésének vonatkozó része szövegszerűen úgy hangzik, hogy „A bünyügyi nyilvántartó szerv megfelelő technikai és szervezési intézkedések alkalmazásával – a lehetséges mértékben – biztosítja [...]”.
- [78] Következésképpen a Bnytv. 75/C. § (3) bekezdése már eleve az adatkezelő objektív felelősségét szem előtt tartva írta elő a megfelelő technikai és szervezési intézkedések alkalmazását, amelyek értelemszerűen csak a lehetséges mértékre vonatkozhatnak, hiszen az adatkezelőktől még az Alkotmánybíróság sem kívánhat „lehetetlent”.
- [79] Álláspontom szerint a megfelelő technikai és szervezési intézkedések lehetséges mértékben történő alkalmazásának alkotmányos értelmezése azt foglalja magában, hogy az adatkezelő minden jogilag, informatikailag és emberileg lehetséges eszközt alkalmazni köteles az adatbiztonság érdekében.
- [80] Tekintettel arra, hogy a kifogásolt jogszabálysövegnek létezik alkotmányos értelmezése, az „– a lehetséges mértékben –” szövegrész megsemmisítése egyrészt felesleges, másrészt indokolatlanul azt sugallja, mintha Magyarországon a bünyügyi nyilvántartó szervek ezen jogszabály alapján az adatvédelmi szabályokat megszegve hoznák nyilvánosságra a bünyügyi nyilvántartás adatait, holott ez nincs így.
- [81] Mindemellett aggályosnak tartom az érintett szövegrész megsemmisítését abból a szempontból is, hogy a határozat vonatkozó indokolásának IV/3. pontjában (Indokolás [34] és köv.) indokolatlanul túlsúlyba került a pedofil bűnelkövetőket érő hátrányok akceptálása. A többség által támogatott határozat indokolása szerint „[...] nyilvántartás közvetlenül érinti az abban szereplő személy magánszféráját és emberi méltóságát, közvetve pedig kihathat elhelyezkedésére, reszocializációjára.” Határozottan ellenzem, hogy az Alkotmánybíróság impliciten elismerje, hogy a pedofil bűnelkövetők jövőbeli munkavállalási lehetőségei kapcsán nem eleve kizárt a gyermekekkel összefüggő munkakörben történő elhelyezkedés, hiszen a pedofil bűncselekmény miatt kiszabott büntetés letöltése egyáltalán nem jelent garanciát arra, hogy a pedofil elkövető a pedofil hajlamából „kigyógyult”.
- [82] Kiemelendő, hogy a pedofil bűnelkövetők „elhelyezkedésének és reszocializációjának” veszélyeztetése – amint a többség által támogatott határozat fogalmaz – potenciálisan csak akkor merülhet fel, ha a pedofil bűnelkövető gyermekekkel közvetlen kapcsolatba kerül, gondozásukkal, felügyeletükkel összefüggő munkakört kíván betölteni. Amennyiben a pedofil bűnelkövető a büntetése letöltését követően olyan munkakört tölt be, amely során egyáltalán nem foglalkozik gyermekekkel, eleve fel sem merül, hogy bármely gyermek hozzátartozója vagy nevelője, gondozója adatot kérjen a bünyügyi nyilvántartásból a pedofil bűnelkövetőre vonatkozóan. Mindez azt bizonyítja, hogy a pedofil bűnelkövetőnek reálisan csak akkor kell számolnia „elhelyezkedését és reszocializációját” érintő kockázatokkal, amennyiben gyermekekkel kíván közvetlen kapcsolatba lépni, amely tény – álláspontom szerint – önmagában arra utal, hogy pedofil hajlama, ezáltal a gyermekek potenciális veszélyeztetése továbbra is fennáll.
- [83] Álláspontom szerint semmilyen méltányolható érdek nem szól amellett, hogy a pedofil bűnelkövetők büntetésük letöltését követően gyermekekkel közvetlen kapcsolatba kerüljenek. Nem fogadom el a többség által támogatott határozat vonatkozó indokolásának azon gondolatmenetét, hogy a pedofil bűnelkövető emberi méltósága, magánszférájához való joga, munkavállalási és reszocializációs esélyei a gyermekek biztonságával szemben méltányolható alapjogot és érdeket képeznének. Nem értek egyet a többség által támogatott határozat azon következtetésével miszerint a pedofil bűnelkövetőket érintően „a nyilvántartáshoz való illetéktelen hozzáférés jelentős mértékű és helyrehozhatatlan érdeksérelemmel járna.” Ezzel szemben határozottan úgy látom, hogy „a jelentős mértékű és helyrehozhatatlan érdeksérelem” valójában az önmagukat megvédeni nem

képes, ártatlan gyermekek oldalán jelentkezik, amennyiben pedofil bűnelkövetők kerülnek velük közvetlen kapcsolatba.

- [84] Következésképpen nem fogadom el a többség által támogatott határozat azon végkövetkeztetését sem, hogy a Bnyt. 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrésze megsemmisítésével az adatkezelőkre lényegében olyan szigorú objektív felelősséget telepített, amely még a vis maior helyzetek esetén történő kimentést sem teszi lehetővé. A többség által támogatott határozat ezen objektív felelősségi koncepciója félő, hogy olyan helyzeteket eredményezhet a jövőben, hogy a pedofil bűnelkövetőket nagyobb védelem illeti meg az adatvédelem égisze alatt, mint az ártatlan gyermekeket az Alaptörvény alapján.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

- [85] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

- [86] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [87] A határozat rendelkező részének 1. pontjával és az ahhoz fűzött indokolás több elemével nem értek egyet, így a többségi határozat ezen részét nem támogatom, az alábbiak szerint.

[88] A többségi határozat indokolása nagyon fontos, az adatvédelmi törvényi rendelkezések primátusát, ezen keresztül a jogállam elveinek és garanciáinak tiszteletben tartását hangsúlyozó tételeket tartalmaz, amelyekkel természetesen egyetértek. Ugyanakkor úgy ítélem meg, hogy a többségi határozatban a konkrét ügyre – ezen elvekből – levont következtetések, különösen a mozaikos megsemmisítés elfogadása nem szolgálja a jogállam elveinek és garanciáinak tiszteletben tartását.

- [89] A többségi határozat deklaráltan az objektív felelősség bevezetésére törekszik, miközben a jogszabály eleve olyan „megfelelő technikai és szervezési intézkedések” alkalmazását írja elő, amelyek az objektív felelősség mellett egy szervezet működése esetén adatvédelmi szempontokból biztonságos gyakorlati megoldásokat garantálni tudják.

- [90] A büntetőjogi és az adatvédelmi jogelvek és jogszabályok egyaránt a társadalom védelmét szolgálják, de – más célt kitűzve – más eszközökkel. Ezen szabályok közötti összeütközés feloldása – komoly elméleti elemzéseket követően – gyakorlati hatásukat is modellezve történhet egyik vagy másik védendő érdek javára billenő döntéssel.

- [91] Meggyőződésem, hogy jelen esetben a jogalkotó elvégezte ezt a mérlegelést, és megfelelő szövegezéssel alakította ki a támadott jogszabályi rendelkezést.

- [92] A fentiek okán a többségi határozat rendelkező részének 1. pontját támogatni nem tudtam.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [93] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt megsemmisítéssel, melyben az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Bnytv. 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrésze alaptörvény-ellenes. Erre tekintettel a többségi határozathoz az Abtv. 66. § (2) bekezdésében biztosított jogköröm alapján a következő különvéleményt csatolom.
- [94] Az Alaptörvény kilencedik módosításával a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogának védelme, valamint az ellenük elkövetett szexuális bűncselekményekkel szembeni hatékony fellépés érdekében egy olyan jogszabályi környezetet megalapozó szabályrendszert kellett létrehozni, amely garantálja a gyermek születésétől fogva megváltoztathatatlanul fennálló önazonosságának megőrzését, megóvását. Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU (2011. december 13.) irányelve is tartalmazza, hogy „A tagállamok az elkövetőkkel kapcsolatos további adminisztratív intézkedések meghozatalát is fontolóra vehetik, például az Irányelv által említett bűncselekmények miatt elítélt személyeket felvehetik egy szexuális bűnözőkről vezetett nyilvántartásba. Az ilyen nyilvántartásokhoz való hozzáférésre a nemzeti alkotmányos elvekkel és a vonatkozó adatvédelmi szabályokkal összhangban korlátozást kell alkalmazni.” A törvény szigorításának szükségessége tehát mind nemzetközi, mind pedig hazai szinten nyomon követhető volt, melynek a Bnytv. módosításával a törvényalkotó eleget tett.
- [95] A többségi határozatban azonban nem jelenik meg kellő hangsúllyal annak fontossága, hogy a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekményeket elkövető személyek nyilvántartása nélkülözhetetlen annak érdekében, hogy a gyermekekkel közvetlenül kapcsolatba kerülő személyek ellenőrizhetősége megvalósuljon. A határozat azonban a nyilvántartásban szereplő bűnelkövető Alaptörvény VI. cikkében rögzített információs önrendelkezési jogával szélesebb körben foglalkozik. Erre tekintettel sem értek egyet a Bnytv. 75/C. § (3) bekezdés „– a lehetséges mértékben –” szövegrészeinek megsemmisítésével, sem annak indokolásával. Az érvelés szerint a kifogásolt rendelkezés által az adatbiztonság megvalósítása nem relativizálható, mert az csak lehetséges mértékben biztosítja, hogy az adatokról ne legyen másolat készíthető, és hogy egyértelműen megállapítható legyen, hogy az adat a felületről származik. A kifogásolt szóhasználat azonban nem változtat azon, hogy az adatkezelőnek az eljárás során kivétel nélkül minden adatvédelmi előírást be kell tartania. Az adatkezelő az adatkezelés során egyedileg, esetről esetre vizsgálja az adatigénylés jogalapját, az adatkezelés pedig célhoz kötötten történhet. Ezt biztosítják a nemzetközi normáknak és az Alaptörvénynek megfelelően megalkotott adatvédelmi irányelvek, melyeknek be nem tartása jogi következményekkel jár. Ezen nem változtat az sem, ha az Alkotmánybíróság megsemmisíti az „– a lehetséges mértékben –” szövegrészt. A nyilvántartásban szereplő érintett pedig az őt ért esetleges jogsérelemből fakadó igényeit mind a büntetőjog, a polgári jog, mind pedig az Info. törvény alapján érvényesítheti. Erre tekintettel nem értek egyet, és feleslegesek tartom a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt megsemmisítést.

Budapest, 2023. június 27.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1790/2022.
Megjelent a Magyar Közlöny 113. számában.

